

*Лукія КРИП'ЯКЕВИЧ-ЛУКОМСЬКА***МІЙ БАТЬКО ЛЕВ КРИП'ЯКЕВИЧ**

Лев Крип'якевич все своє життя присвятив навчанню молоді. Він був великим оптимістом, веселої вдачі, любив життя і молодь, цей оптимізм і любов до життя, до свого народу вселяв своїм учням. Він навчав систематично працювати, привчав молодь до читання цікавої літератури, часто виїжджав на природу з вихованцями, організовуючи корисний відпочинок.

Лев Крип'якевич народився 9 серпня 1887 р. в родині священика. Його батько о. Петро-Франц Крип'якевич був катехитом гімназії у Львові.

Від 1891 р. до 1895 р. мій батько, як мав 4 роки, разом з братом Іваном, якому було тоді 5 років, перебував у селі Гнилиці Великі Збарзького повіту, де їхній батько о. Петро-Франц дістав парохію. Сільський побут, природа залишили відбиток на все життя. Пізніше мій батько вчився у початковій школі і в гімназії № IV у Львові, яку закінчив 1905 р., у цій гімназії катехитом був його батько о. др. Петро Франц, після того вступив на теологічний факультет Львівського університету. 1909 р. одержав абсолюторію, але не висвятився на священика, а за прикладом свого брата Івана Крип'якевича, який студював історію, перейшов на філософський факультет того ж університету і вивчав старогрецьку, латинську і українську мови. Після закінчення студій у 1915 р. займав посади гімназійного вчителя в Коломиї, Станіславові (тепер Івано-Франківськ), згодом у Сокалі Львівської обл. Збереглися листи батька до його мами Олени Крип'якевич із Коломиї, де він описував умови своєї подорожі, проживання і перші враження від навчання в гімназії.

Від 26 серпня 1919 р. почав працювати у Бережанах, тепер Тернопільської обл., у державному ліцеї і гімназії, в українських і польських відділах. Навчав пропедевтики філософії, старогрецької, латинської та української мов, був класним керівником, завідувачем української бібліотеки для учнів та опікуном самоосвітнього гуртка. З ним працювали такі вчителі: Бойкович, Зугаєвич, Підлужний, Стасюк. Кураторія львівського шкільного округу 28.10.1932 р. надала Левові Крип'якевичу звання професора. Під керівництвом батька (як головного режисера) ставили різні українські п'єси: "Казка старого млина", "Ясні зорі" та ін. Батько організував виїзди з учнями гімназії на природу в околиці Бережан.

Пам'ятаю часи перед війною, за Польщі. Мій батько займався нами – мною і молодшим на 1 рік братчиком Несьом (Нестором). Батько купував нам різні казочки, читав їх по кілька разів, ми дуже любили слухати. З тих часів пам'ятаю найбільше "Абу-Касимові капці" та "Лев і пролев" І. Франка. Ми передплачували журнал "Дзвіночок". Ще як ми вчилися в школі, тато дав нас на курси народних танців. Пригадую, як батько дуже акуратно опрацьовував мої книжки білим папером і гарно друкованим шрифтом із тіннями підписував.

Влітку ми ходили з батьком на Бережанський став купатися. Там була “пливальня”, дерев’яний поміст і дерев’яна роздягальня. Можна було позичити великий дерев’яний круг або корки для тих, що не вміли плавати. Тепер “пливальні” і близько нема, став заріс шуваром. Зимом ми ходили з батьком і з мамою на став, на лід, там я навчилася ковзатись на ковзанах. Маю з тих часів фотографії.

На вакації я і мій брат з батьками їздили до села Переволочної, тепер Буського району, до мого діда по матері о. Івана Березинського, що мав там парохію. Туди приїздили теж мої тіточні брати (по матері) зі своїми батьками і нас, дітей, разом було четверо майже одного віку. Ми бавилися у садочку, на подвір’ї, біля церкви, а часом ходили з моїм батьком Левом Крип’якевичем на прогульки в ліс (1 км полем від села) і до ставка – там досить широкий рів, де можна було купатися. Як ми туди приходили, тато нас зупиняв на 10 хвилин (сам стежив за годинником), поки дозволяв залізати у воду. Коли не було гарної погоди, батько організовував з нами дома, в кімнаті, різні забави.

У Бережанах батько майже кожного дня робив вранці руханку, стелив коцик на підлогу, і при цьому співав різні, ще з австрійських часів, пісні, також оперні арії. Мав гарний голос.

У січні 1939 р. померла моя мама, скоро почалася війна, нас “освободили” радянські війська. В цей час були труднощі з купівлею продуктів і різних товарів, з’явилися черги. Юрби людей пхалися, щоб купити муку та інші продукти. Пам’ятаю, як ми з татом і братом стояли в черзі за цукром. Тато дав кожному з нас по 1 золотому, і ми стояли “гусачком” за татом. Тоді казали, що нові військові купували за безцінь цілі крамниці, власники не знали, що нові гроші не мали тої вартості, що польський злотий.

Під час советської влади 1939–1941 рр. батько викладав українську мову і літературу в середній школі № 1 і на різних курсах, а також був методистом української мови при Бережанському райвно.

Приходу німців до Бережан не пам’ятаю, бо батько мене і брата в критичний час відвіз на село Перемишлянського району до тітки (маминої сестри).

Під час німецької окупації (у 1942–1944 рр.) Лев Крип’якевич викладав українську мову і літературу в українській гімназії, яка містилася в ратуші, бо будинок гімназії забрали німці під свою лікарню.

Мій батько вчив також і мене в 5 і 6 класах гімназії. Нас у класі тоді було по 50–70 учнів. Батько вчив нас творчо мислити. З української літератури пам’ятаю домашні завдання на такі теми: “Не святі горшки ліплять”, “Про що вам говорять святі Петро і Павло при вході у церкву?” та ін. Це батько тоді нам сказав, що Іван Мазепа є автором вірша

*Ой горе, горе часці-небозі,
Що вивела чаєняток
При битій дорозі.*

У 1943 році мій батько працював головою Українського допомогового комітету. Ранньою весною 1944 р., коли німецький фронт поспішно відступав, мого батька висилали у відрядження до Львова на кілька днів. Він пакував маленьку валізку і казав, що під час Першої світової війни, коли так само їхав у військовій завірюсі, то через фронт не міг дістатися додому десь біля 2-х місяців, і тепер, можливо, не

зможе швидко приїхати. І не думав, і не знав, що він вже розлучається з домом і з Бережанами назавжди. В час воєнної завірюхи батько опинився в Америці. Довший час я не мала ніяких відомостей про батька, а потім через родину, з різними комбінаціями, ми знали про себе, але дуже приблизно, і не могли вільно листуватися. В Америці батько займався перекладацькою роботою. Він знав багато мов, крім класичних, польську, німецьку, англійську, іспанську, італійську, давньоєврейську.

Помер в Америці у 1974 році.

Багато учнів пам'ятають мого батька Лева Крип'якевича і згадують його з великою шаную і любов'ю у своїх споминах.

У 1944 р., у віці 16 років, я залишилась без батька і матері, сама в Бережанах. До помешкання підселили мені чужих людей. Неодноразово викликали мене в НКВС, цікавились батьком. У зв'язку з тим, що я була неповнолітньою, мене не арештували і не вивезли. Після закінчення в 1945 р. Бережанської середньої школи я поступила у Львівський політехнічний інститут на відділ архітектури. Від 1950 р. по 1991 р. працювала архітектором в Івано-Франківську в інституті "Діпромист" (Державний інститут проектування міст). Багато моїх проектів втілено в життя в Івано-Франківську і в області. За санаторій-профілакторій "Джерело Прикарпаття" біля м. Вигоди в Івано-Франківській області я стала лауреатом премії Ради Міністрів СРСР. Тепер на пенсії, живу в Івано-Франківську.